

Warszawa, dnia 21 czerwca 2013 r.

Poz. 15

**OBWIESZCZENIE
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO**

z dnia 21 czerwca 2013 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego
w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań,
w tym dużych zaangażowań**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały Nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 38), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) uchwałą Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11);
- 2) uchwałą Nr 207/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF Nr 9, poz. 33);
- 3) uchwałą Nr 173/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 czerwca 2012 r. zmieniającą uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oraz uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF poz. 9).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity uchwały nie obejmuje:

- 1) § 24 uchwały Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11), który stanowi:
„§ 24. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.”;
- 2) § 2 uchwały Nr 207/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. zmieniającej uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 9, poz. 33), który stanowi:
„§ 2. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia opublikowania w Dzienniku Urzędowym Komisji Nadzoru Finansowego.”;
- 3) § 3 uchwały Nr 173/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 czerwca 2012 r. zmieniającej uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oraz uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF poz. 9), który stanowi:
„§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 2012 r.”.

Z upoważnienia
Komisji Nadzoru Finansowego
Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego
Andrzej Jakubiak

Załącznik do obwieszczenia Komisji Nadzoru Finansowego
z dnia 21 czerwca 2013 r. (poz. 15)

UCHWAŁA Nr 384/2008
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

z dnia 17 grudnia 2008 r.

**w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań,
w tym dużych zaangażowań**

Na podstawie art. 71 ust. 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 1376, 1385 i 1529) uchwala się, co następuje:

§ 1. Użyte w niniejszej uchwale określenia oznaczają:

- 1) ryzyko koncentracji – mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania banku ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników;
- 2) zaangażowanie – wierzytelności banku, udzielone przez bank zobowiązania pozabilansowe, posiadane przez bank bezpośrednio lub pośrednio akcje lub udziały w innym podmiocie, wniesione dopłaty w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wkłady albo sumy komandytowe (w zależności od tego, która z tych kwot jest większa) w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej;
- 3)¹⁾ duże zaangażowanie – duże zaangażowanie w rozumieniu § 1 pkt 10 uchwały nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań (Dz. Urz. KNF Nr 9, poz. 34 i Nr 13, poz. 49 oraz z 2012 r., poz. 9).
- 4) kapitał wewnętrzny – kapitał w rozumieniu art. 128 ust. 1 pkt 2b ustawy – Prawo bankowe;
- 5)²⁾ uchwała w sprawie adekwatności kapitałowej – uchwałę nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11, z późn. zm.).

§ 2. Bank jest zobowiązany do zarządzania ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym, z uwzględnieniem dużych zaangażowań. Zarządzanie ryzykiem koncentracji dotyczy w szczególności:

- 1) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie;
- 2) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących tą samą działalność lub prowadzących obrót podobnymi towarami;
- 3) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, jak również poszczególnych krajów;
- 4) ryzyka wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia;
- 5) ryzyka wynikającego z zaangażowań w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty;

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 2 uchwały Nr 173/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19 czerwca 2012 r. zmieniającej uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oraz uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF poz. 9), która weszła w życie z dniem 30 czerwca 2012 r.; poprzedzony zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 uchwały Nr 207/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. zmieniającej uchwałę w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań (Dz. Urz. KNF Nr 9, poz. 33), która weszła w życie z dniem 14 października 2011 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 uchwały wymienionej jako druga w odnośniku 1; poprzedzony zmianą wprowadzoną przez § 19 uchwały Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2, poz. 11).

6) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79 ust. 1 ustawy, o której mowa w zdaniu wstępnym.

§ 3. 1. Bank jest zobowiązany do spełnienia określonych w załączniku do uchwały minimalnych wymogów jakościowych dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i posiadania odpowiednich mechanizmów kontrolnych dotyczących rodzajów ryzyka koncentracji, o których mowa w § 2 niniejszej uchwały.

2. Bank powinien spełniać wymogi, o których mowa w ust. 1 w odniesieniu do polityki kredytowej, polityki w zakresie inwestycji kapitałowych oraz polityki w zakresie transakcji pozabilansowych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Załącznik
do uchwały Nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego
z dnia 17 grudnia 2008 r.

Minimalne wymagania jakościowe dotyczące identyfikacji, pomiaru,
monitorowania i mechanizmów kontrolnych
dotyczących ryzyka koncentracji, z uwzględnieniem dużych zaangażowań

§ 1. Ryzyko koncentracji występujące w banku powinno być przedmiotem nadzoru ze strony zarządu banku. Zarząd banku odpowiada za zorganizowanie procesu zarządzania ryzykiem koncentracji, w tym podział obowiązków dotyczących zarządzania tym ryzykiem oraz nadzór nad efektywnością tego procesu.

§ 2. 1. W banku powinien zostać wdrożony proces zarządzania ryzykiem koncentracji w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez zarząd lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku, wewnętrzne procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka koncentracji.

2. Procedury zarządzania ryzykiem koncentracji powinny stanowić część procedur dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym.

3. Procedury wewnętrzne powinny być znane pracownikom banku uczestniczącym w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji.

4. Procedury powinny podlegać regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka banku. Zmiany procedur wewnętrznych wymagają akceptacji zarządu banku lub odpowiednich komitetów powołanych przez zarząd banku.

§ 3. 1. Bank powinien posiadać metody identyfikowania i pomiaru ryzyka koncentracji dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka związanego z jego działalnością.

2. W ramach pomiaru ryzyka powinny być przeprowadzane testy warunków skrajnych dotyczące ryzyka koncentracji. Testy powinny uwzględniać m.in. scenariusze istotnego pogorszenia się sytuacji finansowej podmiotów, wobec których bank posiada zaangażowania powodujące ryzyko koncentracji, jak również możliwą do zrealizowania wartość przyjętych zabezpieczeń.

2a.³⁾ W przypadku testów warunków skrajnych, o których mowa w § 3 ust. 5 uchwały, o której mowa w § 1 pkt 3 niniejszej uchwały, testy te powinny dotyczyć rodzajów ryzyka związanych z potencjalnymi zmianami otoczenia gospodarczego banku, w tym warunków rynkowych, które mogłyby negatywnie wpłynąć na adekwatność funduszy własnych banku oraz realizację zabezpieczenia. Bank przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego analizy potwierdzające, że przeprowadzone testy są adekwatne do oceny tych ryzyk.

3.⁴⁾ Z zastrzeżeniem ust. 2a, bank jest zobowiązany do wykazania na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego, że założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych są adekwatne do oceny ryzyka koncentracji.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 uchwały wymienionej jako druga w odnośniku 1.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 uchwały wymienionej jako druga w odnośniku 1.

4.⁵⁾ Bank o którym mowa w § 3 ust. 5 uchwały, o której mowa w § 1 pkt 3 niniejszej uchwały w swoich strategiach przeciwdziałania skutkom ryzyka koncentracji powinien uwzględnić:

- 1) zasady i procedury przeciwdziałania ryzyku związanemu z niedopasowaniami terminów rozliczenia między zaangażowaniami a wszelkimi rodzajami ochrony kredytowej tych zaangażowań;
- 2) zasady i procedury na wypadek, gdy test warunków skrajnych wykaże niższą możliwą wartość realizacji przyjętego zabezpieczenia niż wartość uwzględniana przy stosowaniu kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych lub metody opisanej w § 3 ust. 2 uchwały, o której mowa w § 1 pkt 3 niniejszej uchwały;
- 3) zasady i procedury odnoszące się do ryzyka koncentracji związanego ze stosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego, zwłaszcza w stosunku do dużych zaangażowań.

§ 4. 1. Bank powinien wprowadzić odpowiednią do skali i złożoności działalności strukturę limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko koncentracji.

2. Bank jest zobowiązany do określenia w procedurach wewnętrznych zasad ustalania i aktualizowania wysokości limitów, jak również częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

3. Przyjęte rodzaje limitów, jak również ich wysokość powinny być zatwierdzone przez zarząd banku lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku.

4. Bank powinien określić sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie wewnętrznych limitów koncentracji, jak również sposób postępowania oraz sposób podejmowania decyzji w przypadku wystąpienia takich przekroczeń.

5. Bank określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia innego niż to, o którym mowa w ust. 4, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia, doprowadzenie do sytuacji przestrzegania limitów oraz środki mające na celu zapobieżenie takim sytuacjom w przyszłości.

§ 5. W celu ustalenia poziomu limitów wewnętrznych, bank powinien:

- 1) wykorzystywać odpowiednie, wiarygodne informacje nt. m.in. sytuacji ekonomicznej podmiotów, branż, gałęzi, sektorów gospodarki, informacje nt. sytuacji gospodarczej i politycznej krajów oraz inne informacje potrzebne do oceny występującego w banku ryzyka koncentracji;
- 2) brać pod uwagę informacje ekonomiczne, jak i jakościowe dotyczące procesu zarządzania w podmiotach, wobec których posiada zaangażowania powodujące ryzyko koncentracji;
- 3) uwzględniać również inne rodzaje ryzyka związane ze zidentyfikowanymi zaangażowaniami, z których wynika ryzyko koncentracji (m.in. stopy procentowej, płynności, operacyjne, polityczne), mogące wpłynąć na podwyższenie ryzyka koncentracji.

§ 6. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów powinny być dokumentowane.

§ 7. 1. Bank powinien zarządzać ryzykiem koncentracji w sposób umożliwiający bieżące monitorowanie poziomu ryzyka w celu przestrzegania ustanowionych limitów wewnętrznych. Monitorowanie i sprawozdawanie ryzyka koncentracji powinno stanowić część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem.

2. Zakres, rzetelność oraz aktualność informacji zawartych w sprawozdaniach wewnętrznych powinny być wystarczające do tego, aby sprawozdawczość zarządcza była podstawą do podejmowania decyzji w ramach zarządzania ryzykiem koncentracji.

3. Monitorowanie ryzyka powinno odbywać się z częstotliwością umożliwiającą niezwłoczne dostarczenie informacji wewnętrznej o zmianach profilu ryzyka banku.

§ 8. 1. W banku powinny być przeprowadzane okresowe przeglądy wszystkich zaangażowań powodujących ryzyko koncentracji w celu oceny towarzyszącego im ryzyka oraz umożliwienia podejmowania właściwych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji.

2. Przeglądowi pod kątem ryzyka koncentracji powinny podlegać również stosowane przez bank techniki redukcji ryzyka.

⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 5 uchwały wymienionej jako druga w odnośniku 1.

§ 9. Środki podejmowane przez bank w celu ograniczenia ryzyka koncentracji w przypadku stwierdzenia nadmiernego jego poziomu mogą obejmować:

- 1) obniżenie wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko koncentracji;
- 2) prowadzenie działalności w taki sposób, aby zmniejszyć występujące ryzyko koncentracji;
- 3) transfer ryzyka kredytowego do innego podmiotu;
- 4) przyjęcie zabezpieczeń;
- 5) alokowanie dodatkowego kapitału odpowiedniego do ponoszonego ryzyka.

§ 10. Podczas procesu szacowania kapitału wewnętrznego, bank w odniesieniu do ryzyka koncentracji powinien brać pod uwagę w szczególności:

- 1) jakość zarządzania ryzykiem koncentracji;
- 2) jakość systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji;
- 4) rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji, w tym testów skrajnych warunków.

§ 11. Wszystkie zaangażowania powodujące ryzyko koncentracji oraz zarządzanie tymi zaangażowaniami powinny być okresowo kontrolowane przez komórkę audytu wewnętrznego. Duże zaangażowania oraz zarządzanie tymi zaangażowaniami powinny być kontrolowane nie rzadziej niż raz w roku.